

LAKIALOITE 19/2002 vp

Laki mielenterveyslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan lisättäväksi mielen-terveyslain (1116/1990) 4 §:ään uusi 4 momentti, jonka mukaan henkilön ollessa mielenterveyslain mukaisessa hoidossa on otettava huo-

mioon myös hänen huollossaan olevan lapsen hoidon ja tuen tarve. Vastaavan sisältöinen säännös on jo päihdehuoltolain (41/1986) 16 §:n 2 momentissa.

PERUSTELUT

Psykkisesti sairaiden vanhempien lasten tilanteeseen ei ole tarpeeksi kiinnitetty huomiota.

Näillä lapsilla on roimasti kohonnut riski sairastua itse joko lapsuuden aikana tai aikuisuudessa. Vakavaa depressiota sairastavien lapsista sairastuu tutkimusten mukaan n. 40 % ennen 20. ikävuottaan ja n. 65 % ennen 25. ikävuottaan. On tietysti huomattava se, että lasten sairastumiseen vaikuttavat vanhemman tai vanhempien mielenterveyden häiriön lisäksi perheen muut vaikeudet: avioristiriidat, muut sairaudet, työttömyys ja taloudelliset vaikeudet. Nämä kulkevat usein käsi kädessä psykiatrisen sairauden kanssa.

Psykiatrisessa terveydenhuollossa nämä lapset ovat lastenpsykiatri Tytti Solantauksen luonnehdinnan mukaan olleet "näkymättömiä". On tavallista, että potilailta ei edes kysytä, onko heillä lapsia vai ei. Päihdepalveluissa tilanne on aika lailla toinen, siellä on jo pitkäkin traditio lasten huomioimisessa. Päihdehuoltolaissa veloitetaan huolehtimaan myös asiakkaan lapsis-

ta. Sen 16 pykälässä sanotaan: "Kun asiakas on tässä luvussa tarkoitettussa hoidossa, on otettava huomioon myös hänen huollossaan olevan lapsen hoidon ja tuen tarve."

Vastaava määräys olisi saatava myös mielen-terveyslakiin.

Lasten tilanteessa on kolme asiaa, joissa pitäisi toimia, kun vanhempi sairastuu:

1. On huolehdittava, että lasten turvallisuus on taattu (ettei potilaan häiriö purkaudu väkivaltaan kotona) ja että hoiva ja huolto toimii (kotona on ruokaa, puhtaita vaatteita, aamulla herätään, illalla mennään nukkumaan jne.).

2. Lapset saavat itse tarvitsemansa psykiatrisen tuen. Näissä perheissä on lapsilla paljon hoitamattomia ongelmia, lasten hätä on usein jäänyt aikuisen hädän alle piiloon.

3. Lasten häiriöiden ennaltaehkäisy on kolmas haaste. Koska psykiatristen häiriöiden ylisukupolvinen siirtyminen on näin vahvaa, olisi tärkeää katkaista se ja ehkäistä lasten häiriöitä. Psykkisen sairauden lisäksi siirtyy syrjäytymi-

nen sukupolvesta toiseen, joten ketjun katkaisu-
minen on tärkeää tältäkin kannalta. Ennaltaeh-
käisy on erittäin tärkeätä, koska sitä kautta eh-
käistään myös aikuisuuden häiriöitä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan la-
kiehdotuksen:*

Laki

mielenterveyslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun mielenterveyslain (1116/1990) 4 §:ään uusi 4 mo-
mentti seuraavasti:

4 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Mielenterveyspalvelujen periaatteet

— — — — —
Kun henkilö on mielenterveyslain mukaises-
sa hoidossa, on otettava huomioon myös hänen
huollossaan olevan lapsen hoidon ja tuen tarve.

Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 2002

Tanja Karpela /kesk
Matti Vanhanen /kesk